

GORĄCZKA KINOWA. O POCZĄTKACH PEWNEJ EPOKI

126. rocznica pierwszego pokazu kinematograficznego na ziemiach polskich

6 listopada, krakowskie kina studyjne

Dworzec PKP, godz. 10:00

Pierwsza projekcja filmowa. Spacer rocznicowy śladami pierwszych projekcji. Spacer rocznicowy

Wszystko zaczęło się w sobotnie popołudnie 14 listopada 1896 roku. Wtedy to w krakowskim Teatrze Miejskim odbył się pierwszy na ziemiach polskich pokaz filmów za pomocą kinematografu braci Lumière. Wydarzenie to wyznacza narodziny (umowne, rzecz jasna) kina w Polsce. Maciej Gil zaprasza na przechadzkę po miejscach związanych z tamtym wydarzeniem i obchodami jego rocznic. Będzie mowa o projekcjach filmów, konferencjach, wystawach, badaczach i badaczkach, animatorkach i animatorach kultury, a przy okazji o tym, jak zmieniała się kinowa mapa Krakowa. Oraz o pewnych wciąż nierozwiązanych zagadkach. Trasa liczy zaledwie nieco ponad trzy kilometry i około tuzina przystanków.

Orowadzanie – Maciej Gil. Obowiązują zapisy biuro@stowarzyszeniekinostudyjnych.pl. Limit miejsc 30 osób.

Kino Sfinks, godz. 10:00

Warsztaty dla dzieci "Od maszynek optycznych do pierwszych pokazów kinowych" oraz pokaz filmów pionierów kina.

Jak wyglądała kamera? Czym różnią się stare filmy od nowych? Kiedy odbył się pierwszy pokaz filmowy? Na te i inne pytania odpowiemy sobie w trakcie warsztatów filmowych w kinie Sfinks w Krakowie. Warsztaty filmowe "Od maszynek optycznych do pierwszych pokazów kinowych" to zajęcia edukacyjne, które przybliżą najmłodszym widzom początki filmu i historię kina. Warsztaty podzielone będą na dwie części – teoretyczną oraz praktyczną. W pierwszej części uczestnicy poznają ciekawostki związane z wynalezieniem pierwszej kamery, rozwoju filmu, pierwszych pokazów filmowych oraz zobaczą fragmenty klasyków kina niemego m. in. Georges Méliès, Chaplina, Bustera Keatona. W części praktycznej uczestnicy będą mieli okazję stworzyć swój własny film, który później zobaczą na dużym ekranie.

Prowadzenie warsztatów – Darek Janiczak. Zajęcia skierowane są do dzieci w wieku 7-12 lat. Czas trwania warsztatów 2h. Liczba miejsc ograniczona.

Kino Kijów, godz. 12:00

Bracia Lumière (Lumière ! L'aventure commence), reż. Thierry Frémaux, Francja 2016, 90 min.

W 1895 roku Louis i Auguste Lumière wymyślili kinematograf i nakręcili pierwsze w historii filmy, takie jak: "Wyjście robotników z fabryki" czy "Polewacz polany". Z czasem, usprawniając pracę kamery, doskonaliąc kompozycję kadru, wprowadzając duble i śmiało eksperymentując z efektami specjalnymi,

położyli podwaliny pod dzisiejszą sztukę filmową. Spośród nakręconych przez nich ponad 1400 produkcji, Thierry Frémaux wybrał 114 obrazów, wśród których znalazły się klasyczne arcydzieła, jak i zaskakujące, nieznane dotychczas filmowe odkrycia. Wszystkie one – zrekonstruowane cyfrowo w jakości 4K – zostały zebrane dla uczczenia wspaniałego dziedzictwa braci Lumière.

Pokazowi towarzyszyć będzie wernisaż wystawy pt. „O początkach pewnej epoki” zawierającej afisze i fotografie z pierwszych pokazów filmowych w Krakowie.

Wystawę będzie można oglądać w foyer kina Kijów do 30 listopada.

Kino MIKRO, godz. 14:00

Zestaw krótkich metraży Charlie’ego Chaplina

Przed pokazem prelekcja prof. dr hab. Bogusława Skowronka

W zestawie: „Charlie w Music-Hall”, (1914), 28min – Podczas przedstawienia wodewilowego Charlie gra znudzonego i bardzo pijanego gentlemana, który wywołuje niesłychane zamieszanie w teatrze; „Charlie gra w filmie”, (1916), 23min – Charlie haruje w studiu filmowym, a jego współpracownicy strajkują przeciwko despotycznemu szefowi. Nie jest mu łatwo, gdy sytuację dodatkowo komplikuje nieznajoma dziewczyna, która nie mogąc zostać aktorką przebiera się za mężczyzną i sama najmuje się do pracy w studiu.

Muzyka na żywo: „Hyperion” jest projektem solowym Jakuba Zieliny. Autor tworzy muzykę opartą na klasycznej instrumentacji jak i rozmaite gatunki muzyki rozrywkowej także do spektakli teatralnych. Od siedmiu lat prowadzi popularny jam - Folk Session w teatrze Barakah.

Profesor doktor habilitowany Bogusław Skowronek pracuje w Instytucie Filologii Polskiej Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie. Główne zainteresowania naukowe to filmoznawstwo, medioznawstwo, mediolingwistyka oraz zjawiska kultury popularnej.

Kino KIKA, godz. 15:30

Fenomenalny Biograph. Najwcześniejsze Ruchome Obrazy Europy (1897–1902)" ("The Brilliant Biograph. Earliest Moving Images Europe (1897-1902)") – seans z muzyką na żywo (52 min.)

Filmy przełomu XIX i XX wieku trwały około minuty i były rejestracjami codziennego życia – wydarzeń, ruchu i wszystkiego, co zachwycało szczęściarzy wyposażonych w kamery, czyli pierwszych operatorów filmowych. Jedną z czołowych firm realizujących tego typu obrazy była amerykańska Mutoscope & Biograph, założona w 1895 roku przez Williama Kennedy’ego Dicksona. W 1897 roku Dickson przybył do Europy, gdzie utworzył cztery oddziały firmy: w Wielkiej Brytanii, Niderlandach, Niemczech i Francji. Do rejestracji obrazów używał kamery z taśmą filmową o szerokości 68 mm, która umożliwiała uchwycenie szczegółów w wysokiej rozdzielczości.

Do dzisiaj zachowało się ponad 200 niezwykle filmów zrealizowanych w Europie między 1897 a 1902 rokiem. Filmy te obecnie znajdują się w kolekcjach EYE Filmmuseum w Amsterdamie oraz British Film Institute (BFI) w Londynie. Program „Fenomenalny Biograph” to kompilacja 55 filmów wybranych przez kuratorów z niderlandzkiego archiwum. Pokaz składa się z pięciu sekcji tematycznych nawiązujących do elementów charakteryzujących przełom wieków: urbanizacji, turystyki i odpoczynku,

innowacji technologicznych oraz spektakli i teatrów rewiowych. (autor opracowania: Iga Harasimowicz)

Filmy zostały zdigitalizowane i odrestaurowane cyfrowo w standardzie 8K przez EYE Filmmuseum, przy użyciu najbardziej zaawansowanych technologii do skanowania taśmy filmowej. Przed projekcją widzowie obejrzą 8-minutowy film o technice digitalizacji taśmy filmowej.

Muzyka na żywo: Fryderyk Glazer - w dzieciństwie pobierał lekcje gry na fortepianie i perkusji, swoje fascynacje muzyką rockową uzupełnił dodatkowo gitarą basową. W polu jego zainteresowań znajdują się projekty muzyczne z gatunku pop, rock i free jazz. Gra do filmów z muzyką na żywo. Do tej pory stworzył oprawę muzyczną takich obrazów jak Gabinet Doktora Caligari, Człowiek z kamerą, Pancernik Potiomkin i Maciste w piekle i Plemię.

Filip Mozul - wszechstronnie uzdolniony perkusista, preferujący zarówno jazz, jak i drum&bass, funk czy hip-hop, który występował w wielu krajach i stolicach m.in. w Nowym Jorku.

Kino Pod Baranami, godz. 17:00

" Filmowe obrazy starego Krakowa " (49 min.) – seans z muzyką na żywo

Pionierzy polskiego filmu dokumentalnego uwiecznili na taśmie filmowej zarówno ważne wydarzenia, takie jak obchody setnej rocznicy śmierci ks. Józefa Poniatowskiego czy procesję Bożego Ciała, jak i codzienność królewskiego miasta. Widzowie będą spacerować po krakowskich plantach i Łasku Wolskim z początku XX wieku, sprawdzą jak wówczas działał Zakład Oczyszczania Miasta, przejadą się jednym z pierwszych tramwajów i dadzą się ponieść magii krakowskiej księżycowej nocy.

muzyka na żywo: Maciej Trifonidis & Leszek 'Hefi' Wiśniowski

Kompozytorzy i multiinstrumentaliści, którzy łączą muzykę improwizowaną, symfoniczno-filmowe nastroje i world music.

Kino Agrafka, godz. 18:30

panel dyskusyjny: „GORĄCZKA KINOWA. O POCZĄTKACH PEWNEJ EPOKI”.

Panel dyskusyjnym z udziałem Marii Malatyńskiej, Marcina Adamczaka oraz Pawła Sitkiewicza. Rozmawiać będziemy o początkach kina na ziemiach polskich i nie tylko. Czym na początku XX wieku było kino w wymiarze społecznym i kulturowym. Jak wyglądały pierwsze kina i kto do nich chodził? Jak rozwijała się forma filmowa od ruchomych obrazów do przełomu dźwiękowego. Jak kreował się system gwiazd. Wreszcie jak realizowano pierwsze seanse?

Prowadzenie Maciej Gil

Panel uzupełni pokaz najstarszego zachowanego polskiego film fabularnego „Pruska kultura” z 1908 oraz zestaw krótkich metraży jednego z pionierów kina Georgesa Mélièsa.

Seans z muzyką na żywo: Michał Rapka - kontrabas, Tomasz Kobiela - gitara, występują jako 1/2 KRACOUSTIC.

Kino Paradox, godz. 20:30

„Bolesław Matuszewski. Nieznany pionier kinematografii” reż. Jerzy Bezkowski, Polska 2012, 40 min.

Obraz poświęcony Bolesławowi Matuszewskiemu - fotografowi, operatorowi filmowemu, pierwszemu w historii teoretykowi filmu. Film wydobywa z zapomnienia prekursorskie dokonania Matuszewskiego, zapraszając widza do podróży w przestrzeni i w czasie: do Petersburga, Moskwy, Warszawy i Paryża; penetrując archiwa i prezentując unikatowe filmy i fotografie sprzed ponad pół wieku. Jest to cenne uzupełnienie dotychczasowej wiedzy o życiu i działalności polskiego pioniera filmu. (*opracowanie: filmolski.pl*)

MOJEEKINO.PL – wirtualne sale krakowskich kin studyjnych

- "Bądź sobą, czyli nieopowiedziana historia Alice Guy-Blaché" ("Be Natural: The Untold Story of Alice Guy-Blaché", reż. Pamela B. Green, USA 2018 (103 min.) – bezpłatne kody rozdawane w kinach, ważne do końca listopada

WYSTAWA

Od 6 do 30 listopada w foyer kina Kijów oglądać będzie można wystawę „O początkach pewnej epoki” towarzyszącą obchodom rocznicy pierwszego filmowego pokazu

Na wszystkie wydarzenia wstęp wolny. Bezpłatne wejściówki będzie można odbierać w kasach kin od 2 listopada 2022.

**Spacer rocznicowy – zbiórka: Dworzec Główny PKP przez gmachem Dworca Głównego PKP (pod neonem). Limit miejsc 30 osób. Obowiązują zapisy biuro@stowarzyszeniekinstudyjnych.pl*

Biogramy:

Maciej Gil - historyk kina, badacz dziejów i animator kultury filmowej, dziennikarz, redaktor, prelegent, edukator, juror i selekcjoner. Od ponad dwu dekad organizator licznych wydarzeń filmowych w Polsce i za granicą, w tym poświęconego dziejom kin autorskiego projektu Kinobus oraz Krakowskich Spacerów Filmowych.

Paweł Sitkiewicz – historyk kina, medioznawca i polonista, profesor Uniwersytetu Gdańskiego. Zajmuje się między innymi przedwojenną kulturą filmową oraz badaniem dawnej publiczności i jej zachowań. Ostatnio opublikował książkę *Gorączka filmowa. Kinomania w międzywojennej Polsce* (2019, finalistka Nagrody Literackiej Gdynia).

Marcin Adamczak - profesor na Wydziale Antropologii i Kulturoznawstwa UAM w Poznaniu, wykłada także w Szkole Filmowej w Łodzi i na Uniwersytecie Gdańskim. Laureat konkursu im. Krzysztofa Mętraka (2011). Współzałożyciel firmy dystrybucyjnej Velvet Spoon. Autor książek: *Globalne Hollywood, filmowa Europa i polskie kino po 1989 roku* (2010), *Obok ekranu. Perspektywa badań produkcyjnych i społeczne istnienie filmu* (2014) oraz *Kapitały przemysłu filmowego: Hollywood, Europa, Chiny* (2019). Członek Międzynarodowej Federacji Krytyków Filmowych FIPRESCI oraz Stowarzyszenia Filmowców Polskich.

Maria Malatyńska - krytyk filmowy i publicystka. Absolwentka Uniwersytetu Jagiellońskiego. Od 40 lat pracuje w mediach, publikując najpierw na łamach „Życia Literackiego”, „Echa Krakowa”, „Magazynu Filmowego”, później w „Filmie”, „Tygodniku Powszechnym”. Przez 25 lat współpracowała też z miesięcznikiem „Kino” i z tygodnikiem „Przekrój”. Publikowała w telewizyjnych „Zeszytach

Europejskich”, w krakowskiej „Dekadzie Literackiej” i we wrocławskiej „Odrze”. Wieloletni recenzent filmowy w „Gazecie Krakowskiej”, pracuje w miesięczniku kulturalnym „Kraków”. Bywa w programach radiowych i w telewizji. Członek Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich i Stowarzyszenia Filmowców Polskich, a także FIPRESCI i Akademii Filmowej. Laureatka Nagrody Krytyki Filmowej im. Karola Irzykowskiego, Nagrody Fundacji Kultury Polskiej, Medalu Zasłużony Kulturze „Gloria Artis”, Nagrody ZAIKSu za krytykę filmową. Bywa jurorem krajowych i zagranicznych festiwali filmowych. W latach dziewięćdziesiątych była dyrektorem artystycznym Międzynarodowego Festiwalu Filmów Krótkometrażowych w Krakowie. Przez dwadzieścia pięć lat pracowała jako wykładowca w PWST w Krakowie. Przez kilka lat była też Ekspertem w Komisji Ocen Scenariuszy przy Polskim Instytucie Sztuki Filmowej. Jest autorką książki „Gwiazdozbiór Krakowski”, uczestniczyła w zbiorowych tomach m.in.: „Zbigniew Cybulski - aktor XX wieku”, „Niemiecki ekspresjonizm filmowy”, „Sienkiewicz i film”, „Ku uczczeniu Mickiewicza”, „I film stworzył kobietę”, „Himilbach” (wydany w Berlinie) oraz „Post-mosty” (wydanie polskie i niemieckie). Opracowała obszerny tom wywiadów, wystąpień i komentarzy Andrzeja Wajdy. - „Andrzej Wajda, o polityce, o sztuce, o sobie”. Wydała, wraz z córką, Agnieszką Malatyńską - Stankiewicz, dziennikarką muzyczną, książkę wywiadów z muzykami i filmowcami pt. „Scherzo dla Wojciecha Kilara”. W 2007 roku Wydawnictwo „Znak” wydało obszerny tom jej wywiadów z Jerzym Stuhrem, pt. „Ucieczka do przodu, Jerzy Stuhr od A do Z w wywiadach Marii Malatyńskiej”. Teraz w przygotowaniu jest następna książka z Jerzym Stuhrem. Mieszka w Krakowie.

Dariusz Janiczak – nauczyciel, pedagog specjalny, filmoterapeuta i nauczyciel z kilkunastoletnim doświadczeniem. Prowadzący warsztaty filmowe oraz spotkania filmoterapeutyczne dla dzieci i młodzieży w krakowskim studyjnym kinie Sfinks. Współtwórca i koordynator ogólnopolskiego Festiwalu Filmowego Osób z Niepełnosprawnościami FilmON, który odbywa się w Krakowie. Autor kilku filmów amatorskich nagradzanych na ogólnopolskich Festiwalach Filmowych. Od niedawna jest również jednym z twórców Nowohuckiej Kroniki Filmowej w której prezentowane są reportaże nt. osób i wydarzeń z dzielnicy Krakowa - Nowej Huty.